GuyAI
מבית GOOL בגרויות

סוג הבחינה: בגרות
מועד הבחינה: חורף תשפ"ו, 2026
מספר השאלון: 34225
שם התלמיד/ה: _____

אזרחות

שאלון 34225: לאומיות וזכויות (מסלול גמיש)

הוראות לנבחן

הוראות
א. משך הבחינה: שעה וחצי.
ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שלושה פרקים.
פרק ראשון – (3×9) – 27 נקודות
פרק שני – (2×24) – 48 נקודות
פרק שלישי – (1×25) – 25 נקודות
סך הכול – 100 נקודות
ג. חומר עזר מותר בשימוש: אין.
ד. הוראות מיוחדות: אין.
יש לכתוב במחברת הבחינה בלבד. יש לרשום "טיוטה" בראש כל עמוד המשמש טיוטה.
כתיבת טיוטה בדפים שאינם במחברת הבחינה עלולה לגרום לפסילת הבחינה.
השאלות בשאלון זה מנוסחות בלשון רבים, אף על פי כן על כל תלמידה וכל תלמיד להשיב עליהן באופן אישי.
בהצלחה!

בהצלחה!

השאלות

פרק ראשון (27 נקודות)

ענו על שלוש מן השאלות 1–4 (לכל שאלה – 9 נקודות).
בכל תשובה כתבו שניים–שלושה משפטים לפחות.

1. המחויבות ההדדית בין מדינת ישראל ובין יהודי התפוצות

(9 נקודות)

הציגו מחויבות אחת של מדינת ישראל כלפי העם היהודי בתפוצות ומחויבות אחת של יהודי התפוצות כלפי מדינת ישראל.

(9 נקודות)

2. מעמד המיעוטים במרחב הציבורי

(9 נקודות)

הציגו שני ביטויים למעמד המיעוטים במרחב הציבורי במדינת ישראל.

(9 נקודות)

3. העדפה מתקנת

(9 נקודות)

הציגו את המושג העדפה מתקנת.
הציגו נימוק אחד נגד היישום של העדפה מתקנת.

(9 נקודות)

4. זכויות אדם וזכויות קבוצתיות

(9 נקודות)

הציגו שני הבדלים בין זכויות אדם ובין זכויות קבוצתיות (זכויות מיעוט).

(9 נקודות)

פרק שני (48 נקודות)

ענו על שתיים מן השאלות 5–7 (לכל שאלה – 24 נקודות).

5. עסקת הגז עם מצרים

(24 נקודות)
(ראו בנספח: שאלה 5)

– ציינו והציגו איזו פנייה מן הפניות בהכרזת העצמאות באה לידי ביטוי בדברי הישראלי בעל התפקיד הבכיר.

– צטטו מן הקטע משפט שממנו לומדים כי פנייה זו באה לידי ביטוי בקטע.

– הסבירו כיצד פנייה זו באה לידי ביטוי במשפט שציטטתם.

(24 נקודות)

6. מצלמות בבחינות הבגרות

(24 נקודות)

(ראו בנספח: שאלה 6)

– ציינו והציגו את הזכות של התלמידים שעלולה להיפגע.

– צטטו מן הקטע משפט שממנו לומדים כי זכות זו באה לידי ביטוי בקטע.

– הסבירו כיצד זכות זו באה לידי ביטוי במשפט שציטטתם.

(24 נקודות)

7. החיזיון ביד ושם

(24 נקודות)

(ראו בנספח: שאלה 7)

– ציינו והציגו את סוג הלאומיות שבא לידי ביטוי בדברי יושב ראש יד ושם.

– צטטו מן הקטע משפט שממנו לומדים כי סוג לאומיות זה בא לידי ביטוי בקטע.

– הסבירו כיצד סוג לאומיות זה בא לידי ביטוי במשפט שציטטתם.

(24 נקודות)

פרק שלישי (25 נקודות)

ענו על אחת מן השאלות 8–9.

שימו לב: בחלק הראשון של כל שאלה (הצגת המושג) ענו על פי מה שלמדתם, ולא על פי הקטע.

---

8. עקרון שלטון החוק – השלט ביישוב נילי"י

(25 נקודות)

(ראו בנספח: שאלה 8)

לפניכם קטע המבוסס על פסק דין של בית המשפט העליון בשבתו כבית משפט גבוה לצדק.

– הציגו את העיקרון הדמוקרטי: שלטון החוק.

– צטטו מן הקטע משפט (אחד או יותר) שממנו לומדים שעיקרון זה בא לידי ביטוי בקטע.

– הסבירו כיצד עיקרון זה בא לידי ביטוי במשפט שציטטתם.

(25 נקודות)

9. עקרון ההסכמיות – נאום הנשיא ביום הזיכרון ליצחק רבין

(25 נקודות)

(ראו בנספח: שאלה 9)

לפניכם קטע המבוסס על נאום שנשא הנשיא יצחק הרצוג ביום 3 בנובמבר 2025.

– הציגו את העיקרון הדמוקרטי: הסכמיות.

– צטטו מן הקטע משפט (אחד או יותר) שממנו לומדים שעקרון ההסכמיות בא לידי ביטוי בקטע.

– הסבירו כיצד עיקרון זה בא לידי ביטוי במשפט שציטטתם.

(25 נקודות)

נספח – הקטעים

שאלה 5

בחודשים האחרונים נחתמה עסקת הייצוא הגדולה ביותר בתולדות המדינה. בעסקה זו סוכם כי ישראל תמכור גז טבעי למצרים. ישראלי בעל תפקיד בכיר המעורב בעניין מסר כי מדובר בעסקה החשובה והמשמעותית ביותר בתולדות משק הגז בישראל, וכי עסקה זו תגביר את היציבות באזורנו. הבכיר הוסיף ואמר כי הוא סבור שעסקה זו תתרום לחיזוק הקשרים של ישראל עם מדינות נוספות באזור, ולא רק עם מצרים.
בסדרת כתבות שפורסמו באחד העיתונים בישראל נטען כי בחודשים האחרונים הציבו המצרים כוחות צבא בקרבת הגבול עם ישראל. עוד פורסם בעיתונות כי ארצות הברית הפסיקה לעקוב אחרי הימצאותו של הצבא המצרי בגבול עם ישראל, כפי שעשתה עד לאחרונה. עקב כך אותו העיתון דורש מן הממשלה שתבחן מחדש את העסקה שנחתמה, לפני שתאשר אותה סופית.

שאלה 6

כמו במדינות רבות בעולם, גם בישראל ניכרת תופעה של העתקות בבחינות הבגרות עצמן ובעבודות בכתב שמגישים תלמידי בית הספר. כדי להתמודד עם התופעה, אגף הבחינות במשרד החינוך פועל זה כמה שנים לאיתור העתקות בעבודות שנכתבו והוגשו במסגרת מטלות הבגרות, ובין השאר נעזר לצורך זה בבינה מלאכותית.
כמו כן, כדי לשמור על טוהר הבחינות אגף הבחינות במשרד החינוך שוקל להציב מצלמות לצורך השגחה בכיתות בעת שבחינות הבגרות נערכות. עם זאת, יש תלמידים הטוענים שהצבת מצלמות מעקב בזמן הבחינה תפגע באחת מזכויותיהם הבסיסיות. לדבריהם, המצלמות יתעדו אותם גם במצבים שאינם קשורים בבחינה עצמה, ולכן הם מתנגדים לכך.

שאלה 7

יד ושם הוא מוסד רשמי של מדינת ישראל להנצחת זכר השואה. לאחרונה החל המוזאון להציג לקהל חיזיון אורקולי ייחודי.
יושב ראש יד ושם הסביר כי החיזיון מציג את אורח החיים הייחודי שקיימו היהודים בקהילות היהודיות שהושמדו בשואה, את המסורות והמנהגים שלהם, ובעיקר את הכמיהה לשוב לציון, ששרדה בכל הדורות.

שאלה 8

על פסגה מוריקה, בין גבעות ועמקים, עומד יישוב ותיק ומסביר פנים. ומי גר ביישוב? 400 משפחות, רוב התושבים חילונים ומיעוטם דתיים ומסורתיים. יום אחד הציבו דיירי היישוב שלט: "נילי"י - ישוב קהילתי חילוני". שלט זה עומד במוקד העתירה שלפנינו, שהגישו כמה מתושבי היישוב נילי"י נגד הוועד המקומי של היישוב ונגד גורמים נוספים, בדרישה להסיר מהשלט ומכל פרסום שנוגע ליישוב את תיאורו כיישוב "חילוני".

העותרים העלו כמה טענות.

באחת מהן נטען כי תיאור אופיו של היישוב "חילוני" פוגע בזכויותיהם, מפלה אותם לרעה וטומן בחובו קיפוח ופגיעה בזכות הפרט לכבוד ולשוויון.

טענה נוספת הייתה כי הוועד המקומי של היישוב, בתמיכת המועצה האזורית, פעל בחוסר סמכות בהגדירו את היישוב "חילוני". לטענתם, רשות שלטונית אינה מוסמכת להגדיר את היישוב לפי השתייכות דתית או לאומית ולכפות הגדרה זו על תושביה, כמו כן הגדרת היישוב נילי"י באופן זה בשלט הכניסה מבטלת למעשה את הגדרתו "יישוב קהילתי", כפי שנקבע על פי תקנון ההתאגדות שלו עצמו.

אחד השופטים התנגד להצבת השלט בטענה כי רשויות השלטון אינן רשאיות לפעול אלא במסגרת הסמכות שהוקנתה להן בכללים ובתקנות בלבד.

העתירה נדחתה ברוב של שני שופטים נגד אחד. לדעת רוב השופטים, התקנת השלט נעשתה בסמכות, ואין בה פגיעה בזכויות העותרים. אחד מהם הוסיף כי יש להצר על כי המחלוקת בין הצדדים הובאה מלכתחילה לפתחו של בית המשפט. סוגיות מעין אלה ראוי שייפתרו בדרך של הידברות ופשרה בין הרשות המקומית לבין תושביה, ובין התושבים לבין עצמם.

שאלה 9

אני, יצחק הרצוג, נשיא מדינת ישראל, פותח את יום הזיכרון הלאומי ליצחק רבין זכרו לברכה.
כאן אני מבקש להדליק אל מול כולנו נורה של אזהרה. אזהרה זועקת, נוקבת - כי גם בימים אלה, שלושים שנה אחרי רצח רבין, אנחנו שוב רואים ושומעים את האלימות על שלל היבטיה - מרימה את ראשה בגאון.
אנחנו רואים אלימות כלפי משרתי ציבור - מפקדים בכירים בצה"ל ובשב"כ, עובדות ועובדי מדינה ומובילי מערכות שונות - ובהם פקידים בכירים, פרקליטים ושופטים. אנחנו רואים אלימות כלפי נבחרי ציבור - חברי כנסת מכל קצות הבית ושרים בממשלה - ואיומים כלפי ראש ממשלה נבחר ומכהן.
[...]
אנו עומדים כאן היום - כשאנחנו כבר בתוך שנת בחירות - ומבינים שהגענו שוב לרגע מבחן היסטורי: האם נדע לשמור על דמוקרטיה של ויכוחים ומחלוקות בלי לחצות גבולות? האם נוכל לדבר בתקיפות - בלי לשסות? לטעון ואפילו להתעמת בלהט - בלי לאבד את האחווה? להגן על חופש הביטוי - בלי לוותר על כבוד האדם?
אנחנו עַם שתמיד האמין בכוחה של מחלוקת. דווקא כעת - כשתקופת בחירות בפתח - אנחנו חייבים לזכור מהי תרבות של מחלוקת לשם שמיים. מה היא מחלוקת שמצמיחה אותנו, שבונה אותנו. מחלוקת ששומרת על כללי המשחק ועל גבולות המגרש, ומשאירה אותנו עַם אחד במדינה אחת - יהודית ודמוקרטית.
הרצח הנורא של יצחק רבין המנהיג קורא לנו להגדיר היטב את גבולות הוויכוח; לבצר את המוסדות ואת כללי המשחק הדמוקרטיים המאפשרים לדיון החיוני להתקיים; להבחין בין טיעון שרצוי וראוי שיישמע בשיח לבין הסתה.
יום הזיכרון הזה קורא לנו להעמיד את טובת העם והמדינה לנגד עינינו.
[...]
ואכן, אני מאמין בכל ליבי שדור העתיד הוא־הוא המגדלור שינחה לנו את הדרך. הדור הצעיר בישראל, בחזית ובעורף, הוכיח במלחמה הזאת שהוא האור הגנוז שלנו. הוא הוכיח שהוא חזק וגדול יותר ממה שחשבו עליו. הוא הוכיח שהוא יודע להילחם יחד כתף אל כתף למען ביטחון המדינה ולמען השבת החטופים. הוא הוכיח שהוא מעדיף לבנות גשרים על פני חומות. הוא עמד כמגדלור והראה לנו שאפשר גם אחרת.
לכל דור יש השבר שלו - אבל לכל דור יש גם ההזדמנות שלו לרפא ולתקן; והדור הצעיר שלנו מוכיח לנו יום אחרי יום שאפשר לתקן ולבנות חברה מלוכדת יותר, טובה יותר. שאפשר - ושנחוץ - לבנות מחר ישראלי משותף.

כל הבגרויות באזרחות עם פתרונות מלאים: www.guyai.co.il/bagrut/civics